

Силабус курсу Польова практика з ландшафтознавства

Освітній ступінь – бакалавр
Галузь знань: 10 Природничі науки
Спеціальність: 106 Географія
Освітньо-професійна програма: 106 Географія
Кількість кредитів – 6
Рік підготовки, семестр – 3 рік, 6 семестр
Компонент освітньої програми: обов'язкова
Дні занять: згідно з розкладом
Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи
Мова викладання: українська

Керівники курсу

к. геог.н., доц. Питуляк Мирослава Романівна
г. геог. Н. доц.. Питуляк Микола Васильович

Контактна інформація myroslava.pytuliak@gmail.com, 0352-43-61-54
mykola.pytuliak@gmail.com, 0352-43-61-54

Опис дисципліни

Метою практики є: закріплення й поглиблення знань у студентів про ландшафтні комплекси та про взаємозв'язки між компонентами ландшафтної сфери, застосування методів польових комплексних досліджень.

Набуття навичок польових ландшафтних досліджень є необхідною передумовою формування у майбутнього вчителя географії методичних основ проведення польових екскурсій та практичних занять на місцевості при вивченні фізичної географії в школі, а також для проведення науково-дослідної роботи з учнями.

Головні завдання практики: закріплення і поглиблення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного вивчення курсу «Ландшафтознавство», та оволодіння навичками самостійного проведення польових ландшафтних досліджень, вміння узагальнювати й аналізувати зібраний фактичний матеріал та оформлювати зібрані матеріали у вигляді звіту; набуття навичок самостійної організаторської і практичної діяльності майбутніми фахівцями в галузі географії.

Навчальний контент

Теми	Результати навчання
Змістовий модуль 1. Польова практика з ландшафтознавства	
Підготовчий етап практики	
Тема 1. Знайомство з методами польових ландшафтних досліджень. Тема 2. Фізико-географічна характеристика району проходження практики. Фізико-географічне районування і ландшафтні комплекси району дослідження.	<i>Знати</i> основні вимоги щодо організації та проведення польових досліджень, підготовки звітності про проходження практики, техніку безпеки при роботі в польових умовах; фізико-географічні особливості та особливості ландшафтів району дослідження. <i>Вміти</i> надавати першу невідкладну допомогу при нещасних випадках в польових умовах. <i>Вміти</i> використовувати основні методи польових ландшафтознавчих досліджень, аналізувати ландшафтні карти та карти окремих компонентів природи
Польовий етап практики	
Тема 3. Маршрут № 1. Регіональний ландшафтний парк «Загребелля», околиці мікрорайону Кутківці. Дослідження фацій та урочищ.	<i>Вміти</i> закладати точки комплексного опису (фації) та їх описувати згідно методики дослідження. <i>Вміти</i> описувати основні компоненти в точках спостереження (рельєф, умови зволоження, ґрунти і ґрунтоутворюючі породи, рослинний покрив, сучасні природні процеси та господарське

<p>Тема 4. Маршрут № 2. Тернопіль – Канів – Городище – Чигирин – Вінниця. Вивчення природних і антропогенних ландшафтних комплексів Центральної України (за вибором).</p> <p>Тема 5. Маршрут № 3. Тернопіль – Кременець – Дубно – Луцьк – Березне – Базальтове (Рівненська і Волинська області) Вивчення природних і антропогенних ландшафтних комплексів Волинського Полісся. (за вибором)</p> <p>Тема 6. Маршрут № 4. Тернопіль – с. Гутисько Бережанський район Тернопільська область. Вивчення природних і антропогенних ландшафтних комплексів Бережанського горбогір'я (за вибором)</p>	<p>використання ландшафтного комплексу (ЛК)).</p> <p><i>Вміти</i> давати назву фацій, складати польову ландшафтну карту.</p> <p><i>Знати</i> основні класи антропогенних ландшафтів та вміти їх характеризувати.</p> <p><i>Вміти</i> виготовляти графічний матеріалів (зарисовок та фотографій ґрунтових розрізів, ландшафтних комплексів);</p> <p><i>Вміти</i> виділяти межі ландшафтних комплексів і визначати їх морфологічну структуру;</p> <p><i>Знати</i> взаємозв'язки і взаємну підпорядкованість ландшафтних комплексів різних таксономічних рівнів;</p>
Камеральний етап практики	
<p>Тема 7. Підготовка й оформлення звіту, польових щоденників тощо.</p> <p>Тема 8. Захист звіту про польову практику з ландшафтознавства</p>	<p><i>Вміти</i> систематизувати і узагальнювати отриманий при польових ландшафтних дослідженнях фактичний матеріал (у вигляді звіту);</p> <p><i>Вміти</i> презентувати результати польових ландшафтних досліджень.</p>
Змістовий модуль 2. Польова практика з краєзнавства	
Підготовчий етап практики	

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 5	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 6	Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
ЗК 7	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 10	Навички здійснення безпечної діяльності.
СК 2	Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства
СК 3	Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах.
СК 6	Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання.
СК 7	Знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації.
СК 8	Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати.
СК 9	Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.

СК 10	Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси.
Р 1	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.
Р 5	Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук.
Р 6	Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук.
Р 7	Визначати основні характеристики, процеси, історію і склад ландшафтно-географічної оболонки та її складових.

Літературні джерела

1. Геренчук І., Раковська Є.М., Топчієв О.Г. Польові географічні дослідження. – К.: Вища школа, 1975. – 246 с.
2. Карта. Україна. Ландшафти. Масштаб 1:1 000 000. – 1997.
3. Ландшафтознавство. Навчально-методичний посібник. Упорядники: Питуляк М.Р., Питуляк М.В.. – Тернопіль, ТНПУ. – 2017. – 120 с.
4. Маринич О.М., Пащенко В.М., Шищенко П.Г. Природа Украинской ССР. Ландшафты и физико-географическое районирование. - К.: Наук. думка, 1985. -225 с.
5. Методика польового визначення ґрунтів: методичні вказівки для студентів педагогічних інститутів з географічних спеціальностей / укладачі В. В. Фалюш, С. Т. Олексюк. – Луцьк, 1989. – 72 с.
6. Навчально-польова практика з географічних дисциплін / за ред. Я.О. Мольчака, О.І. Бондара, В.Г. Чирки. – Луцьк, 1999. – 266 с.
7. Полевой определитель почв / Н. И. Полупан, Д. И. Ковалишин, Н. Б. Вернардер и др. - К.: Урожай, 1981. – 320 с.
8. Природа Волинської області / за ред. К.І. Геренчука. – Львів: Вища школа, 1989. – 243 с.
9. Природа Тернопільської області / за ред. К.І.Геренчука – Львів: Вища школа, 1979. – 167 с.
10. Природні умови та ресурси Тернопільщини / за ред. М.Я. Сивого, Л. П. Царика. – Тернопіль: Тернограф, 2011. - 512 с.
11. Удосконалена схема фізико-географічного районування України // Український географічний журнал / Маринич О.М., Пархоменко Г.О., Петренко О.М. Шищенко П.Г.. – 2003. - №1. - С. 16-20.

Допоміжна:

1. Денисик Г.І. Антропогенне ландшафтознавство: навчальний посібник. Частина І. Глобальне антропогенне ландшафтознавство / Г.І. Денисик. – Вінниця: ПП «ТД Видавництво Едельвейс і К», 2012. - с.
2. Міллер Г.П., Петлін В.М., Мельник А.В. Ландшафтознавство: теорія і практика. Львів вид-во ЛНУ, 2002. – 172 с.
3. Міхелі С.В. Основи ландшафтознавства: курс лекцій для студентів географічних спеціальностей педагогічних вищих навчальних закладів. – Київ-Кам'янець-Подільський: «Абетка-Нова», 2002. – 184 с.

Інформаційні ресурси.

<http://bio.chnu.edu.ua/department/soilscience/map/index.htm>
<http://www.map.land.gov.ua/kadastrova-karta>
<http://uk.wikipedia.org/wiki/>

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Використання додаткових джерел інформації під час оцінювання знань заборонені (у т.ч. мобільних девайсів).
- **Політика щодо відвідування:** Присутність на польовій практиці є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) проходження практики може відбуватись в он-лайн формі за місцем постійного проживання студента за умови погодження з керівниками курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-8): завдання	50
Модуль 2 (теми 1-8): завдання	50
Сума	100

Вид підсумкового контролю - залік

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для підсумкового контролю (залікові питання)
- 4) Електронне навчання в системі MODLE
- 5) Забезпечення дисципліни навчальними інформаційними джерелами, приладами та обладнанням.